

تحلیل و بررسی طراحی بدنه ورودی شهری در جهت ارتقای کیفیت‌های بصری زیبایی شناسی

(نمونه موردی: ورودی شهر تبریز، از سه راهی اهر تا هتل مرمر)

پیام اسدزاده^{۱*}، دکتر مسعود توفیقی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران شرق، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

PMMAZ159@yahoo.com

۲- استادیار، عضو هیئت علمی، گروه شهرسازی، واحد تهران، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

Tofighi322@yahoo.com

چکیده

یکی از مباحث مهم شهری در دوارن معاصر کیفیت فضاهای شهری و راهکارهای ارتقاء آن می باشد، و ورودی شهرها به عنوان اولین مکانی که مخاطب در ورود به شهر با آن مواجه می شود کیفیت فضایی بسیار حائز اهمیت می باشد، ورودی شهرها دارای راز و رمزهای بیشماری است، ویژگی های ساختار کالبدی-فضایی ورودی های شهرهای ایران، همواره تجلی عناصر محیطی، اجتماعی، فرهنگی آن بوده است. رودی هر شهر به عنوان حد فاصل درون و بیرون مهم ترین عنصر القاکننده حس ورود به آن شهر است و با توجه به آنکه به عنوان اولین عنصر قابل رویت از کالبد هر شهر شناخته می شود تبیین کننده ویژگی های کالبدی و منظر شهر و حتی ویژگی های اجتماعی یک شهر بوده و به عنوان شاخص قضاوت بینندگان از شهر اهمیت ویژه ای می یابد. منظر در ورودی ها تلفیقی از منظر مصنوع و طبیعی است و از آن جا که در ورودی ها آداب ورود، ویژگی های شهرها و کارکردهای آن مشخص می شود، تلفیق این دو عامل باید به گونه ای باشد که واجد کیفیت زیبایی شناسی در منظر شهری گردد.

واژه های کلیدی: ورودی، شهر، کیفیت، زیبایی شناسی.

مقدمه

ورودی شهر بیان کننده و شناسنامه عینی هویت و شخصیت شهر به حساب می آید. امروزه در فضاسازی ورودی شهرها غالبا تنها عناصر مشهود برنامه ریزی شده جهت یادآوری مفهوم ورود تعبیه یک تابلو است که ورود به شهر را متذکر شده و خوش آمد می گوید. برخی از به ظاهر مهم ترین اقدامات انجام شده در زمینه سامان دهی مبادی ورودی نیز غالبا بر معضلات این عرصه ها افزوده است. در شهر قدیم «مفهوم ورود به شهر» کالبدی محدود و تقریبا یکسان در همه شهرها داشت و ورود به شهر بیشتر به معنای نفوذ از یک نقطه به یک زیستگاه محصور بود، اما در دوره های بعد دگرگونی هایی روی نمود که مفهوم شهر و شهر نشینی را تغییر داد و از جمله شکل ورود به شهر را چهره ای دیگر بخشید. در جریان این دگرگونی ها «شهرها» خواه نا خواه دستخوش تحولات عمیق شدند و مفهوم ورود به شهر در شهرهای پدید آمده مفهومی ناشناخته یا فراموش شده گشت.

کالبد شهرها پیکره شکل یافته برآیند نیروهایی است که در رابطه های چند سویه بر هم اثر می کنند. در گرانیگاه تأثیر این نیروها بر هم، کالبدی به نام شهر عینیت می یابد. فرهنگ مردم با همه گستره مفهومی خود که دربردارنده تفکر و نگرش، دین، آداب و آیین ها، روابط اجتماعی، سیاست، نقش اقتصادی و ... جامعه است از یک سو، و نیازهای فرهنگی آنان که آن نیز زیر تأثیر و نفوذ مستقیم فرهنگ است از سوی دیگر، نیروهایی هستند که همراه با شرایط طبیعی محیط بر هم اثر می کنند و کالبد یک زیستگاه انسانی را شکل می بخشند. بر همین اساس می توان دریافت که شهر یک کالبد همواره در تغییر و رو به رشد است. شهر نظامی متغیر دارد از آن رو که فرآورده کار سازندگان بسیاری است که پیوسته ساختمان آن را بسته به نیاز و خواسته های خود تغییر می دهند.